

ทบทวน

กัมมัสสกตาสัมมาทิฎฐิ

ปัญญารู้ชัดเรื่องกรรม ผลของกรรม

ฉานสัมมาทิฎฐิ

ปัญญารู้การที่จะทำให้สภาพจิตใจให้เข้าถึงความสงบ สะอาด
ตั้งมั่น ปราศจากนิวรณ์ธรรม

วิปัสสนาสัมมาทิฎฐิ

ปัญญาที่เข้าไปเห็นความจริงของกระแสชีวิต ลักษณะ กิจ อาการปรากฏ
เหตุ ใกล้เคียง ของสภาวะธรรม ทั้งรูปธรรมและนามธรรม และยกขึ้นสู่
ไตรลักษณ์ เห็นความจริง โดยความไม่เที่ยงเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา

มรรคสัมมาทิฎฐิ

ปัญญาที่แทงตลอดอริยสัจจะ ละกิเลสได้

ผลสัมมาทิฎฐิ

ปัญญาที่เข้าไปเสวยผลการละกิเลส

ปัจเจกชนสัมมาทิฎฐิ

ปัญญาที่เข้าไปรู้ว่าละกิเลสได้เท่าไร เหลือเท่าไร

องค์คุณแห่งการเจริญวิปัสสนา ๓ ประการ

อาตาปี สัมปชาโน สติมา	องค์คุณแห่งการเจริญวิปัสสนา ๓ ประการ เป็นเรื่องเดียวกันกับการเจริญองค์คุณของสติปัญญา
อาตาป	เพียรเผากิเลสให้เราร้อน ทนอยู่ไม่ได้ เราถูกกิเลสแผดเผามานานแล้วในสังสารวัฏ กิเลสเผากระแสบชีวิตเราให้เราร้อน ร้อนเพราะไฟคือ ราคะ ไฟคือ โทสะ ไฟคือ โมหะ ร้อนเพราะชาติ ชรา พยาธิ มรณะ ประสบความ โศก ความร่ำไรรำพัน
	บากบั่นในการเพ่งพิจารณาอารมณ์รูปนาม ในวิปัสสนาญาณเป็นต้น ไม่เกิดความท้อแท้ เกิดความแกล้วกล้าอาจหาญ
สติมา	มีสติ ตามระลึกได้ ในกิจที่ทำคำที่พูดแม่นยำได้
สัมปชัญญะ	
สาตถกสัมปชัญญะ	รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์
สัพพายสัมปชัญญะ	รู้ว่าสมควรหรือไม่สมควร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม
โคจรสัมปชัญญะ	จะโคจรไป ณ ที่ไหน ก็ไม่ทิ้งอารมณ์กรรมฐาน ไม่ทิ้งสติปัญญา
อสมฺโมหสัมปชัญญะ	เมื่อไปปฏิบัติสัมพันธ์กับสิ่งใดไม่หลงยึดติดอยู่ในสมมติบัญญัติ สามารถเจาะทะลุทะลวงไปเห็นความจริงของกระแสชีวิต แทงตลอดปรมัตถธรรม เห็นรูปธรรมและนามธรรมตามความเป็นจริง

วิธีตรวจดูว่าเราปลอดภัยหรือยัง

	<p>เมื่อเราไปสัมผัสกับสิ่งต่างๆ ทางทวารตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ทุกอย่างจะมีอัสสาหะ คือรสอร่อย กับอาทินวะ คือโทษ แล้วเราหา니스สรณะ คือทางออกเจอหรือไม่</p>
	<p>สีที่ปรากฏทางตา ให้อัสสาหะ ให้สุข โสมนัส ให้ความยินดีเพลิดเพลิน ให้รสอร่อย ให้ความวิปลาส</p>
	<p>สีที่ปรากฏทางตา มีอาทินวะ ทุกข์ โทษ มีการ เปลี่ยนแปลงตลอด มีทุกขทุกข์ วิปริณามทุกข์ สังขาร ทุกข์ เราจะหาทางออกคือนิสสรณะอย่างไร</p>
อาตปปี สัมปชาโน สติมา	<p>มีความเพียร มีสติ มีสัมปชัญญะ ตราบไตรที่มีความเพียร มีสติ มีปัญญาเกิดขึ้น เห็นความจริงของชีวิต ในขณะนั้น เห็นความจริงของอัสสาหะด้วยความเป็นอัสสาหะ เห็นความจริงของอาทินวะ ด้วยความเป็นอาทินวะ เห็นสีนั้นว่ามีคุณอย่างนี้ มีโทษอย่างนี้</p>
	<p>มณฑการไม่ให้กำหนดยินดีเพลิดเพลินในคุณ และไม่ขัดเคือง วิตกกังวลกับโทษ แต่มีสติกำกับ มีความเพียรที่สร้างสรรค์ในการรู้ที่จะดำเนินชีวิต อย่างนี้ เรียกว่าหาทางออก ในการเกี่ยวข้องกับสีได้ แปลว่าได้มีสมาธิปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ได้นิสสรณะ</p>

พุทธการกรรม

พระโพธิสัตว์พระชาติที่เป็นสุเมธดาบส หลังได้รับพุทธพยากรณ์จากพระที่บิณฑกณ์สัมมาสัมพุทธเจ้า หลังจากนั้นได้มีแผ่นดินสะท้านสะเทือนจนปญฺชนทรงตัวไว้มืออยู่ เนื่องจากท่านสุเมธดาบสได้ทำการหมนบารมี มีทานบารมีจนถึงอุเบกขาบารมี

พลังของบารมีหมนอย่างเร็วด้วยกำลังของฉันทะ วิริยะ จิตตะ ปัญญา จากจิตตชรูป ผลักออกมาเป็นอตุชรูป ทำชั้นบรรยากาศป่นป่วนแผ่นดินไหว

อีกครั้งหนึ่ง ในพระชาติสุดท้ายก่อนบรรลู่ ทรงหมนบารมีเต็มเปี่ยมอย่างรวดเร็วและแรง จนมารพ่ายแพ้ไป

แล้วจึงทรงเริ่มเจริญสมถวิปัสสนาญาณ เริ่มตั้งแต่ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ จุตูปปาตญาณ จบลงที่อาสวกษยญาณ

ตอนที่พระองค์ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า แผ่นดินสะเทือนหวั่นไหว พระองค์เข้าสมาบัติ ๒ ล้าน ๔ แสน โภกฺสมมาบัติ มีเพียงใต้ต้นโพธิพฤกษ์เท่านั้นจึงจะสามารถรองรับได้

เหตุที่ทำให้เกิดปัญญา

<p>๑. การสอบถาม</p>	<p>การสอบถามจะเป็นเหตุแห่งปัญญา ให้สอบถามให้ชัด ให้รอบ แหว่งตลอด เหตุเกิดแห่งปัญญาข้อนี้สำคัญที่สุด</p>
<p>๒. การทำวัตถุภายใน ภายนอกให้สะอาด</p>	<p>เมื่อทำวัตถุภายในภายนอกไม่สะอาด จิตจะเศร้าหมอง ไม่โปร่ง โล่งเบา เมื่อจิตไม่ปลอดโปร่ง โล่งเบา จึงเป็นปัจจัยให้เกิด ราคะ โทสะ โมหะ ใจไม่สบาย</p> <p>ปัญญาที่เกิดจากกายที่ไม่สะอาดทั้งภายในภายนอกเหมือน ตะเกียงที่ไส้ตะเกียงสกปรก เมื่อจุดขึ้นมาแสงสว่างก็น้อยจั่น ใด ปัญญาที่มีกำลังจะเกิดขึ้นได้ กายภายในและภายนอกต้อง สะอาดเท่านั้น</p>
<p>๓. ปรับอินทรีย์ให้ได้ ดูสยภาพ</p>	<p>ทำอินทรีย์ให้เสมอกัน สัทอินทรีย์ ความเป็นใหญ่ในความเชื่อ วิริยอินทรีย์ ความเป็นใหญ่ในความเพียร สติอินทรีย์ ความเป็นใหญ่ในการระลึก สมาธิอินทรีย์ ความเป็นใหญ่ในความตั้งมั่น ปัญญาอินทรีย์ ความเป็นใหญ่ในความรู้</p> <p>หากมีศรัทธามาก อินทรีย์ตัวอื่นจะไม่ได้ดูสยภาพ ศรัทธาเพี้ยนไปเป็นอธิโมกข์ บัณฑิตเชื่อ งามาย วิริยะมากไปเป็นฟุ้งซ่าน สมาธิมากไปใกล้ต่อ โกลสัชชะ คือเกียจคร้าน ใช้ปัญญามาก กลายเป็นเฉโก</p>

ศรัทธากับปัญญา วิริยะกับสมาธิ สติเป็นตัวเกื้อยให้สมดุ
สติสำคัญที่สุด จำปรารถนา ในกิจทุกประการ
สติมีทั้งมีจลาสดกับสัมมาสติ สติเกิดไม่มีปัญญาได้ เป็นญาณวิปยุตต์
แต่สติที่สพรคดด้วยปัญญาเป็นสติที่มีกำลัง เป็นสติปฏิฐาน
อุปมาเหมือนอำมาตย์ที่มีราชกุมารอยู่เบื้องหลังกำกับอยู่

เหตุที่ทำให้เกิดปัญญา (ต่อ)

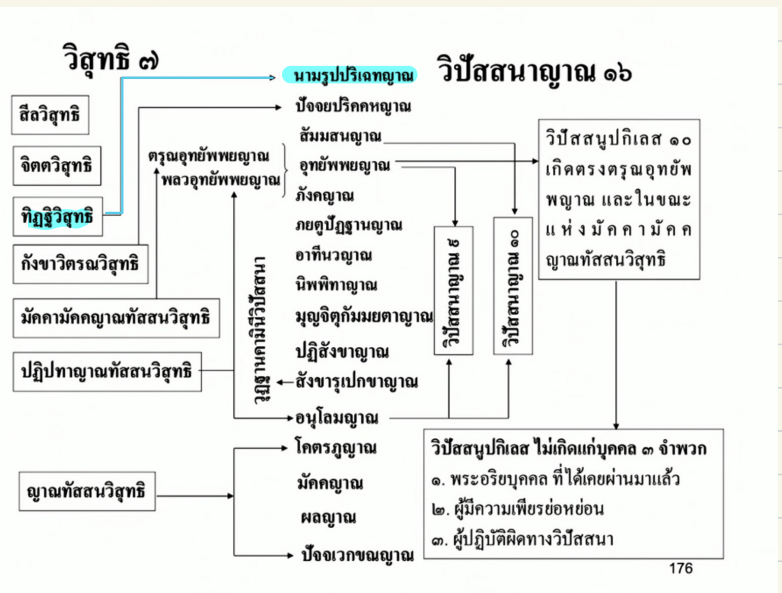
<p>๔. หลีกห่างไกลจากคนที่ไม่มีปัญญา</p>	<p>บุคคลไม่รู้จักชั้นันต์ อายุตนะ ธาตุ อินทรีย์ ปฏิจจสมุปบาท ไม่รู้จักสติปฏิฐานทุกแง่มุม เรียกว่าเป็นผู้ไม่มีปัญญาให้ห่างไกล</p>
<p>๕. คบหาบุคคลที่มีปัญญา</p>	<p>บุคคลที่มีปัญญา คือบุคคลที่เข้าใจชั้นันต์ อายุตนะ ธาตุ อินทรีย์ ปฏิจจสมุปบาท แล้วฝึกตนเองจนสามารถได้ญาณปัญญา เห็นความจริงของกระแสชีวิต ยกกระแสชีวิตขึ้นสู่ไตรลักษณ์ ทำอุทฺทยัพพญาณเป็นต้นให้เกิดขึ้นได้อย่างต่ำ ท่านผู้นี้คบหาได้เพราะผ่านอุปกิเลส รู้ทางและไม่ใช้ทางแล้ว ท่านผู้นี้จะสอนให้ดำเนินถูกทางได้</p>
<p>อุทฺทยัพพญาณ</p>	<p>วิจัยชั้นันต์ ๕ อวิชาเกิด รูปชั้นันต์เกิด อวิชาดับ รูปชั้นันต์ดับ ตัณหาเกิด รูปชั้นันต์เกิด ตัณหาดับ รูปชั้นันต์ดับ สังขารเกิด รูปชั้นันต์เกิด สังขารดับ รูปชั้นันต์ดับ อุปาทานเกิด รูปชั้นันต์เกิด อุปาทานดับ รูปชั้นันต์ดับ กรรมเกิด รูปชั้นันต์เกิด กรรมดับ รูปชั้นันต์ดับ</p> <p>เกิด ๕ ดับ ๕ รวม ๑๐ * รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ รวม ๕๐</p>

คำถาม การเห็นรูปกลายเป็นตั้งแต่ตอนไหน

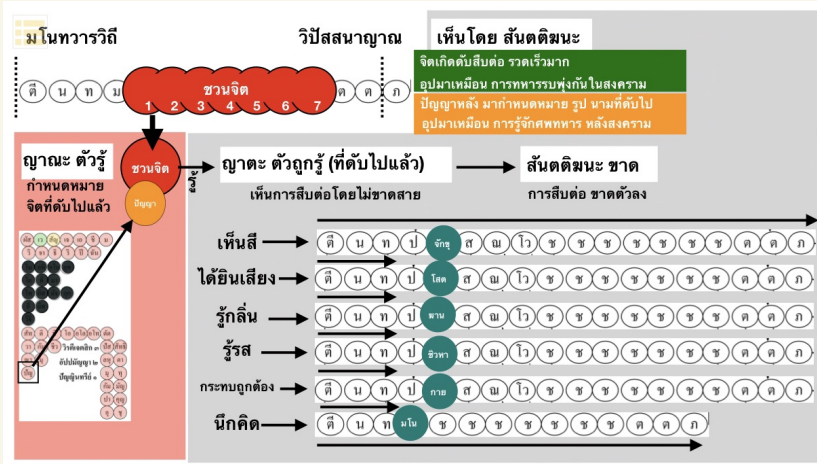
เห็นสภาวะธรรมทั้งหลายที่ไปแยกรูปธรรมและนามธรรมชัดตั้งแต่
นามรูปปริเฉทญาณ

เห็นนามธรรมและรูปธรรมที่ไปแยกรายละเอียดได้ตั้งแต่ทิวฐวิสุทธิ

ถ้าไม่ไปเห็นสภาวะธรรมเหล่านี้ การเข้าไปดูวิชา
เกิดรูปจันทร์เกิดจะเป็นการเข้าไปเห็นบัญญัติ ตัว
วิปัสสนาญาณทั้งหลายต้องเจาะเห็นปรมาัตถธรรม
ต้องสามารถทำลายก้ำวข้ามแดนบัญญัติให้ได้

นามรูปปริเฉทญาณต้องเจาะผ่านแดนบัญญัติ ๔ ชั้น

สันตติমনะ ยังไม่เข้าไปเห็นการเกิดดับสืบทอดเพราะสันตติমনะปิดอยู่ เป็นแดนบัญญัติ การเห็นความจริงตรงนี้แท้ที่จริงมันแตกดับ จะเห็นมากหรือน้อยไม่เกี่ยว แต่เห็นว่ารูปกลาปแตกดับ สันตติমনะชาต

สมุหมนะ เมื่อเจาะสันตติমনะไปได้ ก็จะเจอกับสมุหมนะ กลุ่มก้อน ก็ติดแดนบัญญัติ ที่ ๒ ต้องเจาะสภาพธรรมตรงนี้ให้ได้ก็จะเข้าไปเห็นสภาวะธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม หรือเห็นเวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ วิญญาณขันธ์ จริงๆ เรียกว่า สมุหมนะชาต ทำลายก้อนของรูปธรรมและนามธรรม ให้แตกออก บัญญัติขั้นที่ ๒ โดนทำลาย

กิจจมนะ ต้องเข้าไปเจาะการทำงาน เห็นการทำงาน หากยังไม่เห็นก็ยังติดแดนบัญญัติ ของกิจจมนะ ต้องไปเห็นว่าเขาทำงานนั้นจริงๆ

อาร์มมณณนะ การเห็นตัวรู้และผู้ถูกรู้

เห็นความจริงตรงนี้จึงเกิดนามรูปปริเฉทญาณ แยกรูปนามได้แล้วจึงไปเห็นเหตุปัจจัยของรูปธรรมและนามธรรม หากยังไม่เห็นรูปนามบัญญัติไม่แตกออกก็จะเห็นแค่บัญญัติ ไม่เข้าถึงปรมัตถธรรมจริงๆ

คำถาม เชื่อมโยงกับปุพเพนิวาสานุสสติญาณอย่างไร คำพูดที่ว่าอย่าเอาไป
เทียบกับพุทธวิสัย เพราะถ้าสาวกได้นามรูปปริจเฉทญาณก็ไม่ต้องไปประลึกชาติ

	<p>ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ เกิดร่วมกับสติที่เป็นไปกับญาณปัญญาที่สามารถระลึกชาติหนหลังได้ มีจุดตถฌานเป็นฐาน อภิญญาเป็นตัวส่ง แต่ปัญญาญาณที่เข้าไปรู้ตามการระลึกชาติในแต่ละอัตภาพนั้นเป็นนามรูปปริจเฉทญาณหรือทิวฏฐิวุทธิ</p>
	<p>เหตุผลที่พระพุทธเจ้าทรงได้ปุพเพนิวาสานุสสติญาณนั้นเพราะการระลึกถึงอัตภาพ การระลึกนั้นมี ๒ ส่วน</p> <ol style="list-style-type: none">๑. ส่วนที่เห็นบัญญัติ๒. ส่วนที่เจาะทะลุบัญญัติ ลึกไปถึงปรมัตถ์
	<p>คนที่ได้ทิวฏฐิวุทธินี้ไม่ใช่ว่าไม่รู้จักบัญญัติ แต่เขาสามารถเจาะทะลุทะลวงเข้าไปเห็นเนื้อในของบัญญัติ หรือตัวประธานของบัญญัติคือรูปธรรมและนามธรรมนั้นจนสามารถแยกขยายความจริงของปรมัตถธรรมนั้นได้</p>
	<p>ฉะนั้นจึงรู้ทั้งโคตร ทั้งตระกูล วรรณะ สีผิว อาหาร สุข ทุกข์ แล้วสามารถเจาะเข้าไปเห็นแท้ที่จริงคือรูปธรรม และนามธรรม กระแสชีวิต คือขันธ ๕ เท่านั้นที่กำลังเป็นไปอยู่</p>
	<p>ที่พระพุทธเจ้าระลึกแล้วเป็นไปกับวิปัสสนาญาณกับการที่พระสาวก ระลึกก็เป็นไปกับวิปัสสนาญาณด้วยสาวกของพระพุทธเจ้าจะถูกสอนกำกับอย่างนี้ ถ้าบุคคลที่ไม่ได้นามรูปปริจเฉทญาณระลึกชาติแล้วจะยิ่งเห็นผิดมากขึ้น ในบรรดาทิวฏฐิวุทธิ ๖๒ ที่ระลึกชาติได้ ๔๐ กัปป์ ไม่ได้เป็นประโยชน์ก็อยู่คู่กับบุคคลที่เป็นมิถิชาทิวฏฐิวุทธิเหล่านี้เลย การระลึกชาติไม่เป็นคำตอบแต่เป็นปัญหา</p>

ในศาสนาของพระชินเจ้าจึงไม่ขบเน้นเรื่องการให้ระลึกชาติก่อนแต่ขบเน้นให้วิปัสสนาญาณเกิดก่อน จึงค่อยระลึก แม้ในพรหมชาลสูตรหรือสามัญญผลสูตรก็ดี จะเห็นภาพชัดขึ้นเมื่อเวลาบอกระลึกแปลว่าท่านได้วิปัสสนาญาณแล้ว จึงไม่หลง คนที่ระลึกโดยไม่วิปัสสนาญาณจะยิ่งหลง เพราะเห็นด้วยความเป็นสัตว์บุคคล

คำถาม จำเป็นหรือไม่ที่ผู้ปฏิบัติต้องระลึกชาติได้

อย่าใช้คำว่าจำเป็นหรือไม่จำเป็น
อยู่ตรงที่ว่าบุคคลที่ปฏิบัติ ได้กำลังของวิปัสสนาญาณอย่างเดียว
ใช้หรือไม่ ต้องดูกำลังของสติของท่านผู้นั้นว่าแข็งแรงแค่ไหน
ถ้าแข็งแรงก็สามารถย้อนระลึกได้ตามกำลังสติของแต่ละคน

เมื่อย้อนระลึกได้แค่ไหน วิปัสสนาญาณต้องไปชำระ
ตามกำลังของสตินั้นให้ได้ ชาติหน้า ชาติก่อน ชาติ
หลัง ไม่ได้มีความสำคัญ

ขณะจิตนี้ที่เกิดขึ้นเรียกปัจจุบัน
ขณะจิตที่แล้วเรียกอดีต
ขณะจิตที่จะเกิดขึ้น เรียกอนาคต
หรือจะเป็นอดีตอภิธา ปัจจุบันอภิธา อนาคตอภิธา
ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องไม่ได้ต่างอะไรกันเลย

ปัญญาระดับไหน ระดับสุดตะ จินตะ
วันใดวันหนึ่งทำศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา เป็นภavanaคือเกิดบ่อยๆ
แต่ถ้าสามารถทะลุทะลวงเห็นความจริงของกระแสชีวิตนั้นก็เป็วิปัสสนา
ปัญญา

ความเพียรมีอยู่แล้ว สติปัญญามีอยู่แล้ว
ทำไมเราท้อ เพราะถูก โสขชะอกุศลปกปิด ถิ่นะมีหะครอบงำ
ทำไมเราไม่มีศรัทธา เพราะเราถูกอสังกัถียะปกปิด
ทำไมเราเลอะเลือน เราถูกมมฺฐฐสติการพันเพื่อนเลือนหลงปกคลุม
ทำไมเราฟุ้งซ่าน เพราะเราเกิดอุทธัจจะ
ทำไมไม่มีปัญญา เพราะเราถูก โมหะครอบงำ

สภาวะธรรมเหล่านี้มีทุกคน ให้เหตุปัจจัยที่ถูกต้องเขาจะมีพลังขึ้นมา

คำถาม การระลึกก่อนนอนว่าวันนี้ทำอะไรไปบ้าง เป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

การระลึกหรือดึงข้อมูล ในแต่ละวัน ก็เป็นสิ่งที่ดี
แต่ระลึกให้ละเอียดขึ้น

ให้ตั้งสติให้เป็นกุศล
ให้จิตเป็นกุศล ให้จิตตั้งมั่นแล้วจึงระลึกว่าเราทำอะไร

ระลึกถึงรูปธรรมที่เราทำไม่พอ
ให้ระลึกถึงนามธรรม คือความคิด ในขณะนั้นๆว่าเป็นบุญหรือ
เป็นบาป ถ้ารู้ว่าตอนนั้นเป็นบาปให้ตั้งใจว่าต่อไปจะไม่ให้บาป
นั้นเกิด ถ้าเป็นบุญให้ตั้งใจว่าจะพัฒนาบุญนี้ให้เจริญยิ่งขึ้นไป

เมื่อระลึกทุกวันจะเป็นคนที่มีสติแข็งแรง
บุคคลที่บรรลุธรรมได้เร็ว ล้วนเป็นผู้ที่มีสติแข็งแรงทั้งสิ้น